

JAN DOMINIK BOGATAJ

»Radost nebeščana«

In memoriam dr. Andrej Capuder (1942 – 2018)

Nepričakovano nas je po hudi bolezni v 76. letu življenja 22. avgusta 2018 zapustil književnik, profesor, politik, diplomat, kozmopolitski intelektualec dr. Andrej Capuder. S svojo vsestransko ustvarjalnostjo je dolga desetletja plemenitil naš kulturni in družbeni prostor z ljubeznijo do umetnosti slovenskega jezika, pronicljivim umom širokih obzorij in kleno krščansko vero neslutnih notranjih širjav.

Pričujoči *hommage* naj ovrednoti pokojnega kot plodovitega sodelavca revije Tretji dan. Kot izraža sam sedanji naziv – *krščanska revija za duhovnost in kulturo* – bi lahko dejali tudi zanj; bil je krščanski mislec globoke, pristne duhovnosti in širokih kulturnih prostorij. Spominjamo se dveh odmevnih pogovorov z njim (*Tretji dan* 22/3, 1992, 4–8; 41/9–10, 2012, 81–89) in prav tako številnih člankov, kjer je predstavljal osrednje poudarke svojega duhovno-filozofsko-teološkega snovanja, ki še po pretečenih letih ohranjajo svežino in aktualnost (»Naš trenutek 89« *Tretji dan* 18/5, 1989, 6–7; »Tomaž Akvinski - Blišč in beda umovanja« *TD* 28/5, 1999, 10–23; »Bergson med mehaniko in mistiko« *TD* 31/9–10, 2002, 21–27; »Evangelizacija ali restavracija Cerkve« *TD* 32/4–5, 2003, 85–97; »Vitez vere ali javni junak?« *TD* 42/5–6; 2013, 63–68; »Nasprotje ali odnos?« *TD* 43/3–4, 2014, 93–99).

Bil je mož subtilne prostranosti in pretanjenosti duha, pristen evropski svetovljan,

a zaljubljen v milino slovenske domovine. Intimno se je izoblikoval v krščanskega platonista s pridihom Plotina, pri komer »se je učil tudi sam sv. Avguštin«, kot je pokojni rad pravil. Dante ga je sprejel na svojo »univerzo« in s prevodom njegove *Božanske komedije* je pustil neizbrisen pečat ubesedenja enega izmed vrhov svetovne književnosti vseh časov. V H. Bergsonu je začutil sorodno intuicijo zoper mehanicističen in tehnicističen razum ter slutnjo po poletu misli in duha. Posebno globino eksistencialnega brezna človekove eksistence in resnost našega bivanja pa je našel v danskem mislecu Sørenu Kierkegaardu.

Prvič sva se srečala na čudovit sončni dan ob baziliki na Sveti gori nad Novo Gorico, kjer sva njegovo drago ženo Majdo pustila občudovati naravne lepote ambienta, sama pa se spustila v večurni pogovor ravno o, kot je dejal, »prijatelju« Kierkegaardu. Njegove misli o veličini ljubezni ter o Bogu kot »sili,

ki nas je vzpostavila,« so ga tako prevzele, da se je prelevil v strastnega sogovorca, nehote izražajoč izkušnje večkrat preigranih eksistencialnih dvobojev v globini duše.

V naših srcih ostaja tudi spomin na njegovo igrivo in provokativno plemenito ironičnost, ki pa ni izhajala iz pikre zagrenjenosti, temveč bi lahko rekli, da se je je nalezal tudi pri omenjenem danskem mislecu. Kierkegaard je namreč spisal svojo doktorsko disertacijo ravno na temo pojma ironije pri Sokratu. Ironija predpostavlja negativno metodologijo, saj pove, kaj določena stvar ni. V tem smislu se približa negativni teologiji oz. apofatičnosti, o kateri sva s pokojnim kramljala med zadnjim pogovorom na lanski silvestrski večer. Spoštljivo je dejal, da mu ta pristop osebno ni preveč blizu, me je pa zopet fascinirala njegova zvedavost, da si je vzel čas

za debato s kar nekaj desetletij mlajšim in ne prav uglednim sogovornikom.

Svoja zadnja leta je dr. Capuder rad primerjal z »umikanjem med zgornje vrste, na rob amfiteatra«, ko ni bil več toliko prisoten v javnosti. A umikal se je v svoj notranji svet, ko je ustvarjalno deloval vse do konca. V enem izmed svojih sonetov, s katerimi si je, kot je sam zatrdil, lajšal pot na oni svet, je izrazil to najglobljo skrivnost človekove eksistence – slutnjo večnostne dimenzije bivanja že v tem življenju. Naj ti verzi izzvenijo kot molitev zanj in navdih za vse, ki smo ga imeli radi in smo se ob njem smeli bogatiti:

*»Že zdaj uživam radost nebeščana,
ki tu in tam blešči v podobi skriti,
ki lačnim dvigne up, da bodo siti,
in misel jim postane rajska mana.« (194)*